

Order til 1,200 R ulden spunden garns Indførsel imod dend halve Tolds erlegelse, da vi derimod considerer, at saa Sant hjælpe os Gud og hans hellige ord, ikke noget deraf med vores Villie eller Vidende Skal blive forbrugt uden til Fabriquens nytte og Brug.

Forblivende med allerstørste Soumission og respect

Deres høygrevelig Excellence og samtlige højbydende Herrers underdanige og allerydmygste Tjenere.“

Og saa følger der 4 Navne. Det er altsaa et Billede, der viser, hvor drabelig Købmændene den Gang traadte op og hævdede deres Krav lige over for Kommercekollegiet. Nu ved jeg meget godt, at man hertil kan svare: Men senere, særlig under Grey Schimmelmann — om denne Mand og hans Tid have vi nu faaet meget interessante Oplysninger for nylig gennem Kontorchef Schovelins oplysende Skrift — i Slutningen af Aarhundredet (dette Brev er fra 1769) var Tonen allerede bleven en anden; der var blevet rejst en frisindet Bevægelse rundt omkring i hele Verden, og den satte ogsaa her i Danmark sit befriende Stempel paa Samkvemmet mellem Borgere og Embedsmænd.

Jeg skal nu gøre et Par Bemærkninger til nogle enkelte Udtalelser, der ledsage Lovforslaget. Der staar paa Side 7, at saa at sige alle Lande have deres Handelsministerium. Jeg vil dog oplyse om, at de forenede 44 amerikanske Stater aldrig have haft et Handelsministerium eller Handelsdepartement, og de synes alle at befinde sig meget vel ved det. Naar Nutidens mægtigste Statsforbund paa Jordkloden kan klare sig uden noget Handelsdepartement, skulde det synes, at ogsaa vi danske Købmænd kunde besørge vore Afærer selv. Man taler endvidere i Lovforslagets Tillæg om Forholdene i England og oplyser om, at selv i dette Frihandelsland, dette Manchesterland, har man efterhaanden faaet omdannet Board of Trade, der var og endnu er et Slags Handelskammer, til en Institution, hvortil der er knyttet en Handelsminister, og det forholder sig ogsaa fuldstændig rigtigt. Men naar man ser paa de Hverv, man har overdraget Board of Trade, kommer man straks til Erkendelse af, at der foreligger vigtige Spørgsmaal i England, som slet ikke vilde komme til at foreligge for et Handelsdepartement her hjemme. I England ligger alt Jærnbanevæsenet under dette Handelsministerium, men det er af den Grund,

at Jærnbanerne i England ikke ere Statsbaner, men alle sammen private Jærnbaner, hvis Takster hverken kunne fastsættes eller forandres uden Parlamentets Samtykke. Det er altsaa ganske naturligt, at man i den engelske Administration har en Kontrolkomite, der sørger for, at Parlamentets Bestemmelser blive overholdte. Endvidere er der under dette samme Handelsministerium henlagt Handelstandens, til Dels Søfartens og Industriens Interesser. Vi se her det heldige Forhold, at Handelen og Industrien have fælles Interesser. Den engelske Industri er som bekendt ikke toldbeskyttet. Den engelske Handelsminister repræsenterer altsaa Industriens Interesser paa samme Maade som Købmandsstandens, og det er overordentlig letovre i England at forene disse Interesser, idet der her kun er Tale om ligefrem merkantile Virksomheder. Naar vi tænke os en Handelsminister, der her i Landet paa en tilfredsstillende Maade skulde opfylde de Krav, der rettes fra Handelstanden og fra vor Industri, saa vilde allerede denne Opgave at tilfredsstille til begge Sider, disse to vigtige Erhvervs Særkrav, blive overordentlig vanskelig. Ønskerne vilde meget hyppigt være modsatte; Handelsministeriet vilde hos os afgive Billedet af en Vogn, der ved begge Ender var forspændt med en Hest, som prøvede Kræfter med Trækraftens anden Halvdel. Det vilde være meget vanskelig for en dansk Handelsminister at køre frem ad under fortsatte Krav fra den ene Side om Fjernelsen af Hindringer for den fri Omsætning, fra den anden Side om ny Hindringer for den samme Omsætning ved Bevarelsen af gammel eller Bevillingen af ny Toldbeskyttelse. Nu vilde man maaske sige: Ja, denne Folketingsmand for Slagelse er ganske vist Købmand, men han staar ret ene med sine Anskuelser inden for Handelstanden, og det er der ogsaa noget i, men i og for sig er det for et Standpunkts Berettigelse ikke altid det afgørende, hvor mange der slutte sig til en Mands Anskuelse; disse Anskuelser, disse Ord kunne have en saadan Vægt, at de have overordentlig stor Betydning, selv om der kun staar een Mand bag ved Ordene. En af mine Modstandere, et æret Medlem af dette Ting (R. C. Sørensen), har til samtlige Rigsdagens Medlemmer og den høje Regering for nylig sendt en Piece, og jeg skal tillade mig at oplyse Tingets ærede Medlemmer om, hvor højt denne ærede Modstander værdsætter min Virksomhed. Det ærede Medlem siger i denne